

• משהו לנפש •

פנינה מפרשת השבוע

פרשת ניצבים מתכון לתשובה

בפרשת השבוע אנו שומעים תיאור מרגש של אדם מחפש. איש שמחפש תשובה. אלו ימים בהם כולנו מחפשים תשובה ומבקשים לחזור למקום הטוב שלנו ולכן הפסוקים הללו בעצם מדברים על כל אחד ואחת מאיתנו.

'כי המצווה הזאת' מצוות התשובה 'לא נפלאה היא ממך ולא רחוקה היא'. אנו מכירים את התחושה. אנחנו רוצים להפוך להיות טובים יותר. אנחנו רוצים להתקדם. אבל זה מרגיש כל כך רחוק, כל כך חסר-סיכוי. הסיכוי שלנו לעשות תשובה נשמע פלאי מדי. עברנו כל כך הרבה, נפלנו, נכשלנו, עשינו טעויות. איך נשוב? מה המתכון?

'לא בשמים היא לאמור מי יעלה לנו השמימה ויקחה לנו וישמיענו אותה ונעשינה'. המסע אל התשובה נדמה שהוא מחוץ להישג יד. אי שם בשמים. מי יעלה לשמים? עזוב. אומר האיש לעצמו. אין סיכוי.

'לא מעבר לים היא...' גם אם נדמה לפעמים שזה אפשרי, זה נראה רחוק במיוחד. איך אפשר לחצות ימים ונהרות, להגיע אל האי-שם ולעבור את התהליך המורכב והארוך הזה? מי מאיתנו לא מרגיש את התחושות הללו לפעמים?

לא. זה לא רחוק. זה לא חסר סיכוי. כי קרוב אליך הדבר מאוד. מאוד. כמה קרוב? בפיך, ובלבבך, לעשותו. הכל נמצא קרוב, הכי קרוב שאפשר. בתוכך.

חכמים מספרים על אדם בשם אלעזר בין דורדיא. אלעזר זה חטא חטאים נוראיים. בשלב מסוים הוא התעורר וביקש דרך תשובה. חז"ל מתארים את מסע החיפושים שלו, הוא פנה אל השמים ואל הארץ, אל ההרים ואל הגבעות, הוא ביקש עזרה ממי שרק יכול היה לחשוב. אף אחד לא נענה. אף גורם בעולם לא היה יכול להעניק לו סיוע או עזרה. המצב היה נדמה אבוד לחלוטין, בלי סיכוי או תקווה לעולם. ואז זה היכה בו. הוא הבין שאין הדבר תלוי אלא בו. בו, בתוכו, בכל הווייתו, במי שהוא ובמה שהוא. כשאדם יודע לא לחפש מתכונים חיצוניים, לא להיעזר בגורמים שונים ולא לקבל הדרכה מהסביבה, אלא להבין שהדבר תלוי בו, הכח נמצא בתוכו והוא היחיד בעולם שיכול לעזור לו, או אז הוא נמצא בשלב הראשון בדרך לתשובה.

פסוק מצמרר יש בפרשה: **ואם יפנה לבבך ולא תשמע ונרחת והשתחוית לאלוהים אחרים.** המסלול הוא ברור. אדם שמפנה את לבבו, ממשיך ולא שומע בקולו של השי"ת, עלול לסיים רחוק מאוד, משתחוה לאלוהים אחרים. מהי 'הפניית הלב' הזו? הרש"ר הירש מסביר שהפניית הלב היא מצב שבו הלב של האדם אינו מלא כולו בעבודת ה', אם יש מקום בלב לעוד משהו אחר, הרי שהלב עלול לנטות למקומות אחרים שיובלו אותו למחוזות אחרים:

"ואם יפנה וגו' הוא האפשרות האחרת שנמסרה לבחירתך החופשית: המרי, שסופו בבגידה גמורה - 'המות', והחורבן שיבוא כתוצאה מכך - 'הרע'. לפי האמור במסכת סוכה "ואם יפנה לבבך" פירושו: אם לבבך איננו תפוס כולו בתורת ה'". (דברים ל, יז)

כאשר ליבו של אדם אינו מוכוון במאה אחוז לשליחותו, שליחותו תיכשל. כאשר ליבו של אדם לא מוכוון עד הקצה למהלך שבו הוא מצוי ואותו הוא מבקש לקדם, המהלך בוודאות לא יתקדם בצורה ראויה. כאשר אדם לא מבין שכל מהלך בחייו הוא חלק מעבודת ה', ולא רק מועדי תפילות

או קיום המצוות בפן הטכני- הוא ייכשל בעבודת ה'. כאשר אדם שם את כל ליבו פנימה, בלי עיכובים, בלי פניות ובלי סטיות הוא יגיע לאן שהוא מבקש להגיע. הלב.

רבי אברהם אבן עזרא לומד הפסוק הזה כלל נפלא. כלל שלכאורה ברור ופשוט, אבל האמת היא שהוא לא "ואם יפנה לבבך - כי הלב הוא העיקר". (דברים ל', יז). מה שקובע את הכל זה הלב, הוא העיקר. הוא המהות. הכל נובע ממנו. כל הכוחות כולם, כל העוצמות כולן, כל יכולות כולן - הכל מקורן במקום אחד - ליבו של האדם. ולכן, ככל שהוא יהיה מכוון יותר, מדויק יותר, גדול יותר, מקשיב ושומע יותר - כך האדם יהיה במקום גבוה יותר.

•

בימים אלו אנו מתכוננים לשנה חדשה, בימים אלו אנו לומדים להכיר את עצמנו, להבין כי קרוב הדבר אלינו מאוד, בפנינו ובלבבינו לעשות. בימים של תחילת שנה אנו מתפללים ומבקשים שיקויים בנו הפסוק וְנִתְּתִי לָכֶם לֵב חָדָשׁ וְרוּחַ חֲדָשָׁה אֲתֵן בְּקִרְבְּכֶם וְהִסְרֹתִי אֶת לֵב הָאֶבֶן מִבְּשָׂרְכֶם וְנִתְּתִי לָכֶם לֵב בָּשָׂר. (יחזקאל, לו, כו).

תפילתי וברכתי שנזכה כולנו לשנה חדשה עם לב חדש, שנה בה נלמד להכיר את עצמנו כראוי ולזכור תמיד שהדבר תלוי אך ורק בנו.

**שבת שלום!
אליהו אילני**